

TORONTÁL

Ára 1 Din	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel Becskerek, Obiljtjeva (Zápolya) u. 1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára:		Ára 1 Din
	Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21 Sürgőnycim: Torontál, Veliki Becskerek		Felolős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	Egyes évre . 300 D Negyedévre . 75 D Félévre . . . 150 D Havonta . . . 25 D	
			Hirdetések díjazás szerint Megjelenik naponta délben		

Letartóztaták a párisi SHS követ leányát.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Páris, febr. 10.

Szenzációs letartóztatás foglalkoztatja most a párisi diplomáciai köröket. A rendőrség ugyanis tegnap délután letartóztatta Spalajkovity Zorkát, Spalajkovity párisi SHS követ leányát, gyilkosság kísérlete címén. Spalajkovity Zorka a nyílt utcán revolverből kétszer rálőtt Hüpfel Adolf amerikai milliomosra, akit azonban szerencsére csak az arcán talált el és így csak könnyebben sebesített meg. A merénylet kísérlet indítóka féltékenység volt.

Véres utcai összetűzés Marseillesben.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Páris, febr. 10.

Marseillesből jelentik: Hastelnau tábornok elnöklése alatt a marseillesi katolikusok a városi színházban nagy tiltakozó gyűlést tartottak, a melyen szót emeltek a francia kormány vatikánellenes politikája miatt. A gyűlés befejeztével kivonuló tömeget több kommunistából álló csoport megtámadta. Az összetűzés során mindkét részen mintegy százán sulyosan, negyvenheten pedig könnyebben megsebesültek. A rendőrségnek csak nagynehezen sikerült a rendet helyreállítania.

Egyenlővé teszik a magyar és osztrák koronák értékét.

Bécs, febr. 10.

Néhány nap óta úgy hírlik, hogy a magyar és az osztrák koronák értékét egyenlővé teszik. A hírt valószínűvé teszi az a genfi jelentés, hogy a népszövetségi delegáció is behatóan tárgyalja már ezt a kérdést. Popovics Sándor, a Magyar Nemzeti Bank kormányzója ugyan csak tárgyalásokat folytat már néhány nap óta ebben az ügyben és Genfben tartózkodik Reisch, az Osztrák Nemzeti Bank elnöke is. Mértékadó körök szerint a Magyar és az Osztrák Nemzeti Bank között ebben a kérdésben a tárgyalások már előrehaladtak és kész az a határozati javaslat is, amelyhez most már csak a Népszövetség hozzájárulása kell és remélik, hogy ez nem is fog elmaradni. A javaslat a két ország között vissza akarja állítani a háboru előtti helyzetet, amely szerint az osztrák pénzt Magyarországon és viszont elfogadják egyenlő értékben.

Még mindig nincs végleges választási eredmény.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, febr. 11.

A belügyminisztériumban még mindig rendezik az ország belsejéből érkező választási anyagot. Még mindig nem lehet a választási eredményt lezárni, miután különösen a régi Szerbia területén nagyon sok község olyan messze esik a járható utaktól, hogy meglehetősen hosszú ideig tart, míg az összes jelentések beérkeznek. A még hiányzó adatok azonban az illetékes tényezők véleménye szerint, nem befolyásolhatják a már közölt választási eredményeket.

A választások lefolyása után a minisztertanács ma délelőtt tartotta meg első ülését. A minisztertanácsban Makszimovity belügyminiszter az ország belsejéből kapott jelentéseket közölte a minisztertanáccsal és a választás eredményét ismertette. A kormány tagjai tudomásul vették a belügyminiszter jelentését és megállapították, hogy a kormány 162 képviselővel rendelkezik.

Macsekék szabadlábra- helyezése.

Zagrebból jelentették, hogy Macsek és elfogott társai irásbeli felterjesztést adtak át a rendőrségnek, amelyben azonnali szabadonbocsátást követelték azon az alapon, hogy újonnan megválasztottak képviselőkül.

Makszimovity belügyminiszter ezzel a kérdéssel kapcsolatban hírlapírók előtt nyilatkozott Radicsék további sorsáról.

A rendőrség — mondotta a belügyminiszter — már a választások előtt vette őrizetbe Radicsékat és így az alkotmány rendelkezései alapján az illető rendőrhatalóság jelentést fog tenni az esetről a szkupstinának, amely azután, mint egyedül illetékes fórum fog végleg dönteni a nagy port felvert esetről.

Ruppertet letartóztat- ták egy bírósági tárgyaláson.

— Budapesti tudósítónk telefonjelentése. —

Budapest, febr. 10.

A büntető bíróság Schandl tanácsa ma kezdette el a Szózat sajtópörének tárgyalását az Esti Kurir szerkesztője, Boros Endre ellen. Boros hosszasan védekezett, amelyre Schandl elnök felszólította Borost, hogy fogja rövidebbre mondanivalóját.

A hallgatóság körében ülő Ruppert

Mi történik a Radics-mandátumokkal?

Már a választások előtt azt beszéltek egyes politikai körökben, hogy a kormány meg fogja engedni, hogy a Radics-párti törvényt felállítsák, de a Radics-párti képviselők mandátumait az igazoló-bizottság nem fogja igazolni. Ezek a hírek eddig azonban egyik oldalról sem nyertek megerősítést és így a Radics-mandátumok sorsa még függőben van.

Ki győzött?

Az ellenzék még ma sem mondott le azonban arról, hogy a választás győzelme végeredményben az övék. Ezt a hitet még fokozza az ellenzék sajtója. Már a Novosti tegnapi száma, amelyet a rendőrség hamis hírek terjesztése miatt elkobzott, a kormány vereségéről számolt be. A Novosti mai száma azután kijelenti, hogy tegnapi véleményét arra alapította, hogy a kormány a múlt választáson is 130 képviselőt jelentett, holott csak 107 volt. A Novosti mai számát a rendőrség újra elkobozta.

Politikai körökben az a hír van elterjedve, hogy az ellenzék mégis saját győzelmének könyveli el a mostani választást, mert a kormánynak csak kilenc többsége van.

Pribicevity a választásról.

Pribicevity a Rees ma esti számában: „A centralizmus győzelme — a szeptarizmus bukása” címen vezércikket írt, amelyben a választás eredményeivel foglalkozva megállapítja, hogy sikerült a Radics-féle hullámot megállítani. Ezután kifejti, hogy Radicsot saját terepén a párt központjában sikerült győztesíteni, amit bizonyít az, hogy Radics héttel kevesebb mandátumot kapott mint tavaly. A választás eredménye personifikálja a nacionalista eszme egységét.

pert Rezső képviselő erre közbekialtott: „Disznóság”. Az elnök a közbeszóló képviselőt rendbirsággal sújtotta. Ruppert erre még inkább zajongott és becsmérlő kifejezésekkel illette a bíróságot, úgy, hogy az elnök Ruppertet nyolc napi elzárásra ítélte.

Ruppert mentelmi jogára hivatkozott, amire az elnök kijelentette, hogy tettenérés esete forog fenn, amire a mentelmi jog nem terjed ki. Minthogy Ruppert még ezután is valósággal szócsatát vivott a bíróság tagjaival, az elnök Ruppert

büntetését minden másodnapon tartandó magánzárkával és börtöllel sulyosította.

Boros Endrét különben hat heti fogházzal és öt millió korona pénzbírsággal sújtották.

Az ítélet kihirdetése után Schandl elnök Ruppertet azonnal lekísértette a fogházba. Pesthy igazságügy-miniszter azonnal eljárt az ügyben, míg a házban ülés után Rassay teszi szavá az ügyet.

Parlament körökben az eset nagy feltűnést és izgalmat keltett. A parlament jogszabályai abban a felfogásban vannak, hogy a mentelmi jog tényleg nem nyújthat ebben az esetben segítséget, mert valóban tettenérés esete forog fenn. Egyesek azonban azt állítják, hogy ez a letartóztatás csak a tárgyalás menetére mondható ki.

A területen kívüliség nem illeti meg csak a követségek személyeit.

— Budapesti tudósítónk telefonjelentése. —

Budapest, febr. 10.

Jelentette tegnap a „Torontál”, hogy a Margit-körúti katonai fogházból tegnap délelőtt átkísérték a kerületi járás-bírósághoz a kémkedés miatt letartóztatott Hladis Dobernik József 32 éves csehszlovák állampolgárt, akit a járásbírószágon sikkasztásért beperelték és jogerősen nyolc napi fogházra ítélték. Amikor a fogházörök Hladissal a csehszlovák követség Akadémia-utcai palotája elé érkeztek, a fogoly hírtelen kinyitott örzőinek gyűrűjéből és beszaladt a követség épületébe, melynek egyik szobájában kerestek védelmet. Néhány perc múlva a követség kiküldte a bilincseket a fogházöröknek azzal az üzenettel, hogy a foglyot nem adják ki.

A cseh követség azon felfogásáról, hogy a fogoly az exterritoriális jogot élvezze éppen úgy, mint a követség, a magyar külügyminisztérium kijelenti, hogy ez teljesen téves felfogás. A vádlott jogerősen el van ítélve és a területen kívüliség joga kizárólag a követség személyzetét illeti meg és semmi esetre sem gyakorolható a huszadik században a középkori kolostori intézmény előjoga, hogy az odamenekült bűnösök védelem alatt állanak. Szó sincsen tehát arról, hogy a külügyminisztérium kiadatási eljárást indítana, mert arról nem lehet szó jelen esetben.

Az ügy gyorsabb elintézésére a külügyminisztérium a cseh követséggel közvetlen tárgyalásokat kezd.

HIREK

- febr. 11.

Változások a becskerekai rendőrségben. A belügyminisztérium Petrovity Gyortyét, Beeskerek város rendőrkapitányát felmentette állásától és helyébe rendőrkapitánnyá Jójity Milivoj vármegyei aljegyzőt nevezte ki. Jójity állásába megyei aljegyzőnek Alekszjevity Alekszander szubotieai rendőrkapitány került.

A nap

forrón süt a fák életnedvtől duzzadó rügyire. Kezd a levegő a hideg-ből tavasziasan áttetszőre kialakulni. A nők, akik átlagban sokkal kevésbé fázékonyak, mint a férfiak, attórik lassan formátlan télikabát gubókat, hogy észvesztő színes, kábitó pillangóként cikkázzanak a tavaszi meleg napfényben. Az utca sarkon megjelenik egy-egy parasztvirágos tányérral egy rövidnadrágos kis fiú, a tavasz első kurirjával, a fehér hóvirággal. A levegőben, amit mindenki táguló orreimpákkal szív be, kábitó partimók szállnak és a szemek furesa tűzben égnek. Az asszonyi arcokra még a legesunyábakra is csábító vonások kerülnek és a legtaplósabb férfiszív is élénken kalapálva akarja magát észre vettetni. Ez a legveszedelmesebb időszak az emberiségnek! Minden nő ilyenkor szellemes, bájos és a legjelentékeltenebb szava mögött is súlyos és kábitó misztériumok muzsikáját hallja a férfifül. Ilyenkor keletkeznek ama kis életatomok, amelyek később szerelemmé és házasságá dagadnak meg, pedig csak érzéki fellobbanásból származtak. Az emberek nem is ismerik jóformán egymást és csak a tavasz boronálja őket össze. A levegő mámor. A vér muzsikája. Jó volna ilyenkor tavaszszal egy „haj elhárító“ hadosztályt létesíteni, amely figyelemmel kísérrné amint egy ifju tüzesebb szemekkel néz egy asszonyi szembe. És a „haj elhárító“ tisztje ilyenkor ama bizonyos végzetesen döntő pillanatban megvergetné a férfi vállát és a fiúlebe sugná: „Uram meggondolta Ön, hogy ezek a szép szavak, amiket mond és a tüzes pillantások, amiket érte kap valódiak-e? Gondolja meg Uram, hogy ezeknek a szavaknak piros varázsa megkopik holnapra és tudni fogja Ön őket kopottan is úgy szeretni, mint ma, a mikor a vágy esiszolja ki őket fényes-kivánatosra? Uram jusson eszébe, hogy most tavasz van!“ És az emberek talán másképpen néznének azután egymás szemébe, mert egyszeribe meglátnák egymásban az embert, minden sallang és hiu cifraság nélkül.

J.

* Holnap klasszikus est a Vojvodina (Róza) kávéházban.

* Komedióban a Hazugság áldozata című amerikai filmdráma, egyike a legünnepelebb filmszínésznővel, Norna Tamadgeval a főszerepben csak egy napig, szerdán 7 és 8 órákor lesz bemutatva.

Tavaszi model kalapjaim megérkeztek!

Puhák, bluzok nagy választékban jutányos árban kaphatók Átalakítást és szalmavasalást vállal

ASZLÁNYI JULIA 126
női kalap- és divatterme
V. Beeskerek, Nemanjina u. 7, Tunner ház

* Megjött az Amerikai nagybácsi és máától kezdve osztogatja minden előadásán a dollárokat a Balkán Bioskopban.

A Munkások Rokkant- és Nyugdíjgyűlése t. tagjai ezuton is értesítettnek, hogy a rendezes havi tagdíj-befizetések — a február 8-án lezajlott országos képviselőválasztások miatt — február 15-én délután fél 4 órától fél 6 óráig teljesíthetők.

Párthaborúság Nincsityevón. A választások folytán felzaklatott pártszervevények tegnap szomorú formában robbantak ki a Beeskerek-től nem messze fekvő Nincsityevó (Párdány) köz-égen. A német lakosság és a szerb nacionalista ifjuság között az esti órákban összetűzés támadt, melynek több könnyebb sebesültje van. A verekedés ügyében szigorú vizsgálatot indítottak, mely előreláthatólag két-három nap múlva fejeződik be.

* **Figyelem! Alkalmi vásár!** Cipőkészítő műhelyemet Pupinova (Arpad utcába (Balla-féle ház) helyezem át. áruraktáram csökkentése miatt a raktáron lévő összes árukat február 15-ikéig mélyen leszállított áron árusítom ki. Mayer Ferenc, cipész (a Solyom-öresarnok udvarában).

* **Dimovity tea, rum és kávé a legjobb. Kapható Velikibeeskerekben Vlaznity és Todorovity, Pancevón Bratya Teodorovity fűszer- és csemegekereskedésekben.**

Találtak a Fő-utcán a Fendler-féle üzlet előtt egy lorgnomot néhány kartonlappal. Tulajdonosa átveheti a délutáni órákban a szerkesztőségben.

Értesítés.

Szíves tudomására hozzuk a nagyérdemű közönségnek, hogy a Brigadira Risztitya (Aradáci) utcában lévő cukorkagyárunk utcai frontján a nagyvárosi cukorkaüzletek mintájára berendezett

detail cukorkaüzlet

nyitottunk, mely állandó kiállítására lesz a modern és finom készítményeinknek.

Az Ambrozia-gyár mestere hosszú éveken át működött a bécsi Heller és Stollwerk gyárakban, majd Franciaország és Oroszország leghíresebb cukorkagyáraiban. Készítményei a legkényesebb ízlést is kielégítik.

Tisztelettel meghívjuk Beeskerek és környékének közönségét, vételkényszer nélkül, detail üzletünk megtekintésére.

Abban a meggyőződésben, hogy a kiváló minőség és az olcsó árak propagandája meg fogják szerezni gyárunk készítményeinek a nagyközönség megérdemelt méltánylását, vagyunk kiváló tisztelettel

Ambrozia cukorkagyár.

FICHTOLIN

az egyedüli legjobb fertőtlenítő és levegő javító betegszobák, mozik, kávéházak, iskolatermek, irodák részére. A legjobb szor fenyőfűrdő készítésére. Egyedüli elárúsító

SZEGÖNÉ HALMOS ILONA

gyógyszertára a Koronához, Velikibeeskerek. 2006 Telefon 283.

A szent évi zárandoklat Rómába.

A jugoszláviai zárandoklat május 26-án indul Zágrebból s Rómába menet Velencében és Paduában, visszajövet Assisiben megáll. Paduában alig 1—2 órát, Velencében és Assisiben pedig 7—8 órát fog tölteni.

Az olasz vasutak 50 százalékos engedményt adnak mindazon zárandokoknak, kik oda és vissza legalább 400 zárandokból álló csoportban utaznak. Kik 400-nál kisebb, de legalább 50 zárandokból álló csoportban utaznak, 40 százalékos engedményt élveznek, aki pedig egyedül, vagy 50 zárandoknál kisebb csoportban utazik, 30 százalékos engedményt kap. Ki Rómába menet oly csoportban utazik, amelyik létszámánál fogva 50 százalékos, illetve 40 százalékos engedményt élvez, visszajövet pedig egyedül, vagy 50-nél kisebb csoportban utazik, az Rómába menet és vissza csak 30 százalékos engedményt kap.

Utiköltség:

I. III. osztályú utasok számára:

1. Postojna (határállomás)-tól Rómáig és vissza Assisiben keresztül 50 százalékos engedménnyel 130 L 95 c.
  2. Hat éjszakán át éjjeli szállás közös szobákban 60 L — c.
  3. Étkezés hét napon keresztül, napi 25 lira mellett 175 L — c.
  4. Igazolvány 30 L — c.
  5. Zágrábtól Postajna határállomásig (50 százalékos engedmény mellett) 146 Din 75 para.
- Összesen 395 L 95 c + 146 Din 75 para Dinár értékben körülbelül 1500 dinár.

II. Másodosztályú utasok számára:

1. Postajnáig Rómáig és vissza Assisiben keresztül 50 százalékos engedménnyel 222 L 77 c
2. Éjjeli szállás magánlakásokban 6 éjszakán keresztül 122 L — c.
3. Étkezés hét napon át 175 L — c.
4. Igazolvány 30 L — c.
5. Zágrábtól Postajnáig és vissza (50 százalékos engedménnyel) 221 Din — para.

Összesen: 549 L 77 c + 211 Din. Jugoszláv értékben körülbelül 2000 Dinár.

Ezen költségvetésnél meg kell jegyezni:

a) hogy a lira árfolyamát költségvetésünkben 3-50 dinárban számítottuk, jóléhet a lira jelenlegi árfolyama körülbelül 2-60 dinár. Ha a lira árfolyama az utazás napjáig a jelenlegi értékben megmarad, úgy természetesen kevesebb lesz az előre megállapított költségösszeg.

Itálián keresztül menő utat 50 százalékos engedménnyel számítottuk.

Aki tehát a zárandoktól különválva szándékozik utazni, nagyobb kiadásra számíton, mert csak 30 százalékos engedménye lesz.

b) Az alvás közös szobákban 8—10 lírában áll, alvóhely ág. Magánlakásokban az alvóhelyek ára: I. osztályú 25—30 lira, II. osztályú 15—20 lira, III. osztályú 10—14 lira. Hotelekben osztályokhoz képest 50—150 lira.

c) Étkezés, melyet egyes hotelek 25 liraapidijban ajánlottak, a kö-

vetkező: reggeli, ebéd (leves, hús főzelékkel, kenyér gyümölcs és egy-negyed liter bor) és vacsora (ugyanannyi fogással). Természetes, hogy a zárandokok nincsenek kötve az ételnek sem mennyiségéhez, sem minőségéhez.

d) Minden zárandok kettő igazolványt fog kapni a jelzett összeg fejében, az egyik (tessera ferroviaria) szükséges az olasz vasuti engedmény elnyerésére és a missios kiállítás megtekintésére, a második (carta del pellegrino) jogot ad a zárandokjelvényre a pápai éremre és belépti jegyül szolgál a pápai szertartásokra.

Az étkezésnél, nincs különbség II. és III. osztályú étkezés között, mert a kínált ajánlatok szerint a III. osztályú utasok étrendje kiváló.

A kimutatott összegzen kívül természetesen még vagy 500 dinárt kell minden utasnak számítani villamosra, kocsira, emlékek vételére és más költségre, amelyek ily zárandoklattal okvetlenül járnak.

A vasuti igazolványra nézve a következőket kell tudni: Olaszország határán megváltandó a vasuti jegy mindjárt egészen Rómáig, mely jegy érvényes visszafelé is. Nem szükséges, hogy a zárandokok ugyanazon az uton térjenek vissza, de azért már bemenet (tehát a jegyváltásnál) pontosan meg kell mondani, mely uton szándékozik visszajárni, mert miként már mondtuk, a jegy ára megfizetendő az ország határán oda és vissza. Rómába menet az utazás kétszer megszakítható, ugyanugy visszafelé is. Ennek dacára mindenki Rómából mehet Pompeibe, Assisibe vagy Lorettoba. Aki Rómából most nevezett helyek valamelyikébe szándékozik menni, utazását kétszer megszakíthatja, éppenny visszamenet is. Ha valaki fenti helyeket meg akarja látogatni, de úgy, hogy azokból nem szándékozik ismét Rómába visszatérni, hanem onnét egyenest vissza hazájába, ugy ezt Olaszország határán a jegyváltásnál (tehát bemenet Olaszországba) már meg kell mondani, mert akkor a jegyet azon helyig és vissza meg kell, hogy váltsa.

Minden zárandok köteles utiigazolványát (tessera ferroviaria) Rómában a római központi bizottság által láttaomoztatni, különben nem élvezheti a vasuti engedményt sem visszamenet hazájába, sem az esetleges kirándulásoknál Valle di Pompeibe, Assisibe vagy Lorettoba. A tour-retour igazolvány hasonlóképpen érvénytelen, ha csak nincs láttaomozva az állomás által, ahonnan a kirándulás kiindul és visszatér (Róma, Valle di Pompei, Assisi, Loretto).

Mindazok, kik tengeren utaznak 30 százalékos engedményt élveznek mindazon vonalakon, amelyek állami kezelésben vannak, tekintet nélkül arra, vajjon egyedül vagy csoportokban utaznak-e.

Olaszország, hogy területére lépjen valaki, a maga részéről nem kíván utlevelet, csak annyit, hogy a zárandokokról lajstrom készíttessék, mely tartalmazza az egyesek nevét, vezetéknevét és aláírását? Ezen lajstromot aláírja a zárandoklat vezetője és hitelesíti az egyházmegyei pécsettél.

Kik egyedül utaznak, azoknak

szükség pelegri leg szer latin ny lon fém házmege dalon a névalán az első tin nyel Ezen kok szá pont. Monó ség vizá Tekint a közp lépésel az utlo kedvez lag még A zág a vállás dult bea ki az os engedély mára, ká dokolni.

Han

Jóka centenná nyelve

Jókai e A nemzet ánom, ve lért az nyit and volna és gyobb rag nak inda estendő tene-ének ünnepi p nem volt, is tul vol lan minde odagondol encián t földi Mag nek népe Hétközna akkor kez badság ör kor Jókai

Negyvet meg a re rályi alak daltatos, le gyar lélek a nagy tel Az ötvet lent meg r kiadása, a adó: Geibe ler, Athene tak és az a ten pazar kel jeleno ket, 1 fori ceps csak mógépek a számban. 2000 kötet alatt fogyt azután Jónak, utóbb hogy ezek krajeáros mandannyi 2—3000 pél Később meg a néy jogát, 1500 pénzsüké

szükséges úgynevezett „Tessera del pellegrinaggio”, mely a következőleg szerelendő fel: az első oldalon latin nyelven adatai, a másik oldalon fényképe és fent aláírása egyházmegyei pecséttel, a harmadik oldalon a zárandok személyleírása névaláírásával, a negyedik oldalon az első oldal adatainak, melyek latin nyelven bejegyeztettek, nemzeti nyelvű fordítása.

Ezen tessera a jugoszláv zárandokok számára kiadja a zágrebi központ.

Mondottak szerint az olasz követéség vizuma nem kell.

Tekintettel a saját országunkra, a központi választmány megette a lépéseket az illetékes hatóságoknál az utlevelet illetőleg. Fog-e valami kedvezményt elérni, azt majd utólag még közhírré teszi.

A zágrábi központi választmány a vallásügyi minisztériumhoz fordult beadvánnyal, hogy eszközölje ki az összes minisztériumokban az engedélyt mindazon tisztviselők számára, kik Rómába akarnak zárandokolni.

Hány Jókai könyv forog a világon?

A Jókai kiadások. — Jubileumi, centennáriumi kiadások — Hány nyelvre fordították le Jókai műveit?

Jókai csodálatos meséi: valóságok. A nemzeti génius életének halk és finom, végtelenül gazdag valósága. Ezért nem lehet letenni Jókai regényeit anélkül, hogy végig olvastuk volna és mikor első, talán legnagyobb regénye, a Hétköznapok utának indult, az talán nem is az 1846-ik esztendő volt, hanem a szellem történelmének időfőiötti, mélységesen ünnepi pillanata. „Egyszer volt, hol nem volt, még a magyar Operencián is tul volt...” Ezt a mondatot talán mindegyik Jókai-regény elejére odagondolhatnók. A magyar Operencián innen pedig egy kicsiny földi Magyarország terül el, amelynek népe évszázadok óta küzd és a Hétköznapok fátyola mögött éppen akkor kezd lángalobbanni a szabadság örökön izzó parazsa. És akkor Jókainak kellett jönnie.

A „princeps.”

Negyvennyolc után Jókai maradt meg a reménység és vigasztalás királyi alakjának és így nem is csodálatos, hogy minden szomorú magyar lélek az ő meséiben álmodta át a nagy telet.

Az ötvenes, hatvanas években jelent meg regényeinek első, sorozatos kiadása, a princeps-kiadás. Hat kiadó: Geibel, Emich, Heckenast, Müller, Atheneum és Révai buzgózkodtak és az akkori viszonyokhoz mérten pazar kiállításban, ciceró betűkkel jelentették meg a tizives köteteket, 1 forintos bolti áron. A princeps csak egyszer került ki a nyomógépek alól, nem tulnagy példányszámban. Eleinte 1000—1500, később 2000 kötet, amelyek 6, 8 és 10 év alatt fogytak el. Az elfogyottakat azután Jókai átengedte Heckenastnak, utóbb a Franklin Társulatnak, hogy ezekből csinálják meg a 40 krajcáros kiadást. Ez meg is jelent, mándannyiszor, ahányszor elfogyott, 2—3000 példányonként.

Később Pfeifer Ferdinánd kapta meg a népszerűbb regények kiadási jogát, 15000 forintért. Jókai akkor pénzüskében volt.

Ilyenformán Jókai munkái több kiadó kezén voltak. A princeps-kiadás hamarosan könyvritkasággá vált és ma talán egyetlen gyűjtő mondhatja csak magáénak valamennyi kötetét.

A nemzeti diszkiadás.

Elérkezett az 1894-es esztendő. Jókai írói munkásságának félszázados jubileuma. Párvan ünneplésben részesítették a nagy mesekötőt és az első gondolat az volt, hogy műveiből nemzeti diszkiadást rendeznek. Ez azonban nem ment könnyen, mert több kiadóval kellett megegyezésre jutni. Révai János Mór, Jókai barátja és leikes tisztelője azonban mindent megtett a nagy cél érdekében és a dolog sikerült. A nemzeti diszkiadás egyik igen fontos célja az volt, hogy Jókai népszerűségét és nemzeti jelentőségét világszerte dokumentálja. A kiadást száz kötetre, kétezer ivre tervezték és egybe kellett foglalnia Jókai valamennyi szépirodalmi munkáját. Minden példány árának felét az irónak szánták és legalább százezer forintot akartak így Jókainak juttatni. Ehez ezer előfizetőre volt szükség.

Hasonló körülmények között az egész világon nem született még olyan monumentális méretű munka, mint ez a nemzeti diszkiadás. Jókai boldog volt. Élete legnagyobb sikerének tartotta, hogy minden munkája e kiadását megérhette. Mélységes halálját a magyar közönséggel szemben talán legszebben azokban a szavakban fejezte ki, a melyeket a diszkiadás utolsó kötetéhez írt utószavában mond el:

... de aki előtt legmélyebb hazafui hódolattal hajtom meg fejemet, az az én uram és fentartóm, a dicsőséges magyar nemzet. Soha még egy nemzet munkása úgy megjutalmazva még nem volt, mint én, a magyar olvasóközönség által. Ed dig azt hittem, hogy egy kis nemzetnek az írója vagyok: most megtudtam, hogy egy nagy nemzetnek a szolgája voltam.”

Jókai arról is intézkedett, hogy a nemzeti kiadás kiegészítésül mindazok a munkák, amelyeket élete végéig még megír, továbbá azok, amelyeket valamely okból kihagyott, halála után mint hátrahagyott művek, a nemzeti kiadás köntösében jelenjenek meg. Így Jókai oeuvre-je voltaképpen 120 kötetet jelent, amelyben természetesen nincsenek bent hírlapi cikkei és egyéb apró írásai. A hátrahagyott munkákból meg is jelent az első tíz kötet. A másik tíz könyv: Jókai adomái, levelei, néprajzi cikkei, utazásának leírásai és egyéb igen érdekes írásai csak kéziratban vannak meg, az előkészített anyag azonban mindmáig nem került sajtó alá, a háboru miatt.

A nemzeti kiadásról több új nyomat került a könyvpiacon. Mindet megvásárolták. A háboruban azután megakadt minden. Ami kevés készlet volt, azt fölemészttette a lövészárkokban jelentkező olvasási kedv. A fronton Jókai-regényekre volt szükség, a csodálatos történetekre, amelyek nem e véres és irtózatoss világról valók.

Ilyen formán csaknem minden kiadás elfogyott és a háboru után szó sem lehetett új példányok ki nyomtatásáról. A centennáriumi ünnepséggel kapcsolatban most rendezik újból sajtó alá Jókai ötven legismertebb regényét, Centennáriumi kiadás címen.

TŐZSDE

Február 10.

Beograd. (Zárlat.) London 292.75, Páris 328, Newyork 61.10, Milánó 252.80, Prága 180.40, Genf 1179, Szalóniki 102, Berlin 14.70, Budapest 0851, Bécs 0861.

Zürich. (Zárlat.) Berlin 123 és fél, Budapest 72, Newyork 518 és fél, Milánó 2148, Prága 1530, Wien 73, Varsó 100, Szófia 377 és fél, Bukarest 267 és fél, Beograd 847 és fél, Páris 2780, London 2481.

Budapest. (Zárlat.) Szokol 2107—2127, Dinár 1158—1180, Lei 372—377.

Rendes butorozott szobát

keresünk. 285

Ajánlatok ár megjelölése mellett „Bega”-hirdetőbe kéretnek.

Velikibecskereken a Danicityeva (Kölcsey) utca 4. és 5. számú

házak szabad kézből eladóak

Bővebb felvilágosítás dr. Kardos Samu és dr. Julius Armin irodájában Velikibecskereken, nyerhető. 186

A kiadóhivatal telefonja — 21.

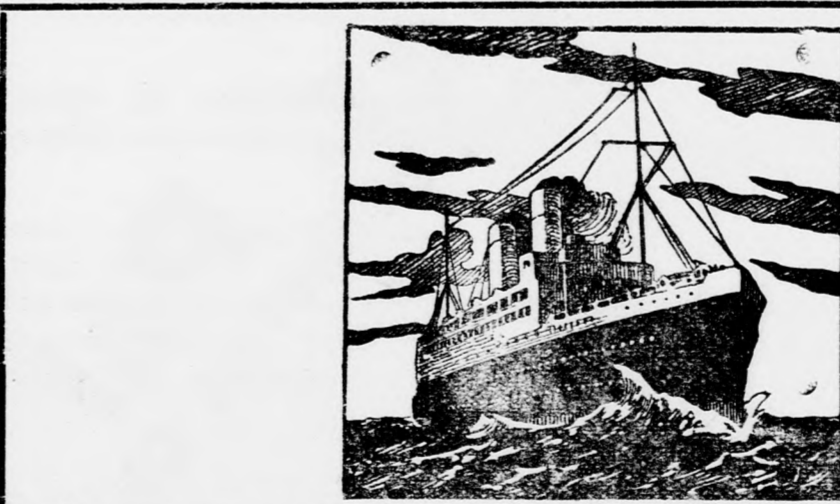
A szerkesztőség telefonja 281.

Ezzel értesitem a kedves barátaimat, ismerőseimet és a t. közönséget, hogy **február hó 1-én átvettem a „BRISTOL” kávéház és étterem vezetését.**

E hó 10 től kezdve naponta bármely időszakban mindennemű hideg és meleg ételek kaphatók. Kitűnő házi koszt. Jó italokról is gondoskodva van. A nagy táncterem felett is rendelkezem, melyet bármely egyesületnek mulatságok rendezésére rendelkezésre bocsájtek.

Tisztelettel

Hermál József

ROYAL MAIL LINE

ANGOL KIRÁLYI POSTAHAJÓZÁSI VONAL.

Rendszeres személy- és áruforgalom

HAMBURG—CHERBOURG—SOUTHAMPTON ből

NEWYORKBA és KANADÁBA,

CHERBOURG—LIVERPOOL—SOUTHAMPTON-ből

DÉLAMERIKÁBA

(Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos-Aires, Sanpaolo).

III. oszt. fülkék 2 és 4 ágygal. Kényelem! Gyorsaság! Biztonság!

Levelezés minden nyelven.

Jugoszláviai vezérképviselő: ZAGREB, trg I. 17. sz.

Alképviselők: Beograd: Karadjordjeva 91. Ljubljana: Kolodvorska 26.

Velikibecskerek: Kralja Aleksandra 4. Bitolj: Bulevard Aleksandra 163.

Sürgöncim: „ROYMAILPLAC”.

Bosznia, Hercegovina és Dalmácia részére: Srpska Prometna Banka Sarajevo és Gruzban. Sürgöncim: „PROMETNA BANKA”.

Car Dusanova (Váraljai) utca 34. szám, az élelmiszer piacon, ház és mézárások teljes berendezéssel elköltözés miatt eladó. Vétel esetén utcai lakás, mézárások teljes berendezéssel, valamint nagy kert stb. azonnal elfoglalható. Nagyon megfelelő hely bármilyen ipar, kereskedelem és gazdálkodóknak. 286 Bővebbet a házban.

Egy kisebb ház szabad kézből azonnal eladó.

Bővebbet Szolunszka (Révai) u. 7. sz. a.

Banatski Despotovac (Ernestovac) községben

2 csikó

megfutamodott. Az egyik 2 éves fekete kanca, a másik 1 éves fekete oszódorsikó. Ha valaki elfogta, jelentse azt a fenti községkóznál. 289

Vojvode Stepe (Mészáros Lázár) utca

3091 házamat

számu

mely áll 2 szoba, előszoba, konyha és mellékhelyiségekből, elcsesztélím egy hasonlóval, vagy vennék a Vilzonov trg közelében. 284 Bővebbet Stevan Stojin tulajdonosnál

Kromenacker István

nyug. vasuti főfelügyelő vállal fuvarlevél felülvizsgálat és vasuti szállításból eredő mindennemű viszkereket (hiányok, sérülések és határidő túlépések).

Vel. Becskerek, Etvesova u. 5.

Meghívó.

A Torontólúrmegyei Központi Hitelszövetkezet 1925 február 15-én délelőtt 11 órakor az intézet székházában

rendes közgyűlést

tart, melyre a tagok az alapszabályok 35. §-a értelmében meghívottnak azzal, hogy határozatképtelenség esetén a közgyűlés 1925 február 22-én d. e. 11 órakor tartatik meg, mely az alapszabályok 37. §-a értelmében, tekintet nélkül a megjelent tagok számára, határozathozatalra jogosítva lesz.

Napirend:

1. Két jegyzőkönyvhitelesítő kijelölése.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése.
3. Határozathozatal a tiszta nyereség felosztása, valamint a felmentvény megadása felett.
4. Egy igazgatósági tag és egy felügyelő-bizottsági tag választása.
5. Esetleges indítványok.

Kelt Veliki Becskereken, 1924 február 7.

288

Az igazgatóság.

Torontáli Mezőgazdasági Gépipar, Vas- és Fémöntőde R.-T. Vel. Becskerek

Vámház állomással szemben, Miletičeva (Temesvári) utca

Telefon
51.

Modern vas- és fémöntőde:

Készít vas- és fémöntvényt rajz vagy modell után bármely súlyig.

Nagy gépjavitó-műhely:

Mezőgazdasági és ipari gépeket szakszerűen javít, vagy átalakít. Huzatos lokomobilok magánjárókká való átalakítása. - Gyárt ipari és mezőgazdasági gépeket, szivattyukat stb. stb.

Raktáron:

Szivattyuk, kukoricamorzsolók, szij-tárcsák, darálók, csapágyak, szalmarázó tengelyek, konsolok, transmizsziók, rézkenőszelencék s olajozók, Gál- és Ewart-láncok, magánjáróhoz öntvények, különféle téglagyári berendezési tárgyak.

433

Telefonszám 21. — Alapított 1846.

Pleitz

Fer. Pál
Veliki Becskerek, Obiličeva (Zapolja) u. 7. sz.

Könyvnyomdája

Nyomatványok modern kivitelben. Lapkiadás. Nyomatványraktár. Tömöntőde. Könyvkötészet. Ruggyantabélyegzőgyártás.

Poziv.

Torontalska Banka za Štednju i Kredit održaće 26. februara 1925. god. u četvrtak po podne u 1/4 sata u prostorijama zavodske zgrade

LVII. god. red. glavnu skupštinu,

na koju se gg. deoničari najučtivije pozivaju.

DNEVNI RED:

1. Naznačenje 3 deoničara za overovljenje zapisnika.
2. Godišnji izveštaj uprave, izveštaj nadzornog odbora i predlog završnih računa; za ove i glede upotrebe čistog dobitka i davanja razrešnice upravi i nadzornom odboru donošenje odluke.
3. Izbor uprave.
4. Dopuna odbora.

Veliki Bečkerek, 7. februara 1925. god.

Uprava.

Napomena! U smislu §-a 10 naših osnovnih pravila samo onaj može svoje glasačko pravo bilo od sopstvenih deonica, bilo pak u svojstvu opunomoćenika upotrebiti, na čije je ime dotična deonica u knjizi deoničara najmanje 6 nedelja pre skupštine prenošena, te koji je svoje deonice sa kuponskim listovima najmanje 3 dana pre skupštine kod zavoda ili kod Prve Hrvatske Štedionice u Zagrebu položio protiv priznanice.

Meghivó.

A Torontálmegyei Takaré- és Hitelbank 1925. évi február hó 26-án, csütörtökön délután 1/4 órakor az intézeti székház gyűléstermében tartja

LVII. rendes évi közgyűlését,

melyre az intézet részvényesei tisztelettel meghívotnak.

NAPIREND:

1. Három részvényes kijelölése a jegyzőkönyv hitelesítésére.
2. Az igazgatóság évi jelentése, a felügyelő-bizottság jelentése és a zárszámadások előterjesztése, mindezekre és a tiszta nyereség hovaforrására, valamint az igazgatóság és felügyelő-bizottságnak adandó felmentvény megadására iránti határozathozatal.
3. Az igazgatóság megválasztása.
4. A választmány kiegészítése.

Veliki Bečkerek, 1925. február hó 7.

Az igazgatóság.

Figyelmeztetés! Alapszabályaink 10. §-a értelmében szavazati joggal akár saját részvényei után, akár pedig meghatalmazotti minőségben csak az élhet, kinek nevére a részvénykönyvben az illető részvény legalább 6 héttel a közgyűlés előtt átíratott és aki részvényeit a szelvényivel együtt legalább 3 nappal a közgyűlés előtt az intézetnél, vagy a Prva Hrvatska Štedionice-nél, Záhreb, elismervény ellenében letette.

**Završni računi Torontalske Banke za Štednju i Kredit za 1924. godinu.
A Torontálmegyei Takaré- és Hitelbank 1924. évi zárszámadásai.**

Imanje — Vagyon

Račun izravnjanja — Zármérleg-számla

Dugovi — Teher

	Dinara	Dinara		Dinara	Dinara
Gotovina u kasi — Pénzkészlet — — —	1329345	01	Sopstvene glavnice: — Saját tőkénk:*		
Potraživanje kod Filijale Narodne Banke i kod drugih novčanih zavoda — Követelésünk a Narodna Banka helybeli fiókjánál és egyéb pénzintézeteknél — — —	212189	48	Osnovni kapital: 16.000 komada potpuno uplaćenih akcija — Alaptőke: 16.000 db teljesen befizetett részvény — — —	1200000	—
Efekti — Értékpapírok — — — — —			Rezervni fond — Tartalék — — — — —	482500	—
Pokrivena potraživanja u tekućem račun — Fedezett folyószámlai követelések — — —			Specialni rezervni fondovi — Különleges tartalékok — — — — —	100198	59
Kupon — Szelvények — — — — —			Zavodni jubileumski penzijski fond — Intézeti jubileumi nyugdíjalap — — — — —	25000	—
Kamatni hipotekarni i amortizacioni zajmovi — Kamatozó jelzálog és törlesztéses kölcsönök — — — — —			Ulozi na knjizice i u tekućem račun — Betétek takarékpénztári könyvecskékre és folyószámlákra — — — — —		1807698 59
Zavodna zgrada — Intézeti törzház — — —			Nepodignute dividende — Fel nem vett osztalék — — — — —		14954316 95
Menice u portfelju — Váltótárca — — —			Cedirani zajmovi na amortizaciju — Át-ruházott törlesztéses kölcsönök — — —		11423 50
Gredjanska nepokretnost — Grédai ingatlanunk — — — — —			Prelazne stavke — Átmeneti tételek — — —		86102 94
Prelazne stavke — Átmeneti tételek — — —			Verovnici — Hitelezők — — — — —		386574 98
			Menice u reoskontu — Visszleszámtolt váltók — — — — —		533336 48
			Saldo dobitka: — Nyereség egyenleg:		2859050 —
			Prenos od predhodne godine — Előírás az előző évről — — — — —	1412	80
			Čist dobitak tekuće godine — Folyó évi tiszta nyereség — — — — —	172420	10
					173832 90
					20812336 34
					20812336 34

Gubitak — Veszteség

Račun dobitka i gubitka — Nyereség- és veszteség-számla

Dobitak — Nyereség

	Dinara	Dinara		Dinara	Dinara
Kamate na uloge i porez — Betétkamatok és adó — — — — —			Prenos od predhodne godine — Át hozat a mult évről — — — — —		1412 80
Činovničke plate, dodateci na skupoću i stanarine, troškovi, javni porezi i kamate — Hivatalnoki fizetések, drágasági pótlékok és lakberek, költségek, közadók és kamatok — — — — —			Prihod iz stanarina — Bérházjövdelem — — — — —		19062 —
Saldo dobitka: — Nyereség egyenleg:			Kamate, provizije i razni prihodi — Kamatok, díjak, jutalékok és egyéb jövedelmek — — — — —		2256931 85
Prenos od prethodne godine — Elővitel a mult évről — — — — —	1412	80			
Čist dobitak tekuće godine — Folyó évi tiszta nyereség — — — — —	172420	10			
					2277406 65
					2277406 65

Veliki Bečkerek, 31. decembra 1924. god. — 1924. december 31.

Za knjigovodstvo: — A könyvelésért: Feldheim Alfréd s. r., prokurista nadknjigovodja — s. k., cégvezető főkönyvelő.

Uprava: — Az igazgatóság:

Grósz Géza s. r., gen. npravitelj. s. k., vezérigazgató. Viktor Oršić s. r. s. k. Gyárfás Ödön s. r. s. k. Janković Kosta s. r. s. k. Kovačević Ante s. r. s. k. Schwirtlich Alajos s. r. s. k.

Ispitano i za ispravno pronadnj-no. — Megvizsgáltuk és helyesnek találtuk.

Veliki Bečkerek, 30. januara 1925. — 1925. január 30.

Nadzorni odbor: — A felügyelő-bizottság:

Dr. Branko Pliverić s. r., predsednik. s. k., elnök. Haidegger Ödön s. r. s. k. Dr. Pešić Aron s. r. s. k. Dr. Stern Lázár s. r. s. k.

A Komedióban

szerdán, február 11-én 7 és 9 órákor

A hazugság áldozata

Jegyek elővételben kizárólag a mozi nappali pénztáránál.

amerikai filmdráma.

Elegánsan butorozott
különbejárati
szobát

276

lehetőleg fürdőszobával, a cent-
rumban, 15-ére keresek.

Cím Reza M. és Tsa cégnél leadható.

Tégla- és cseréprésformákkal és egyéb hozzávaló fel-
szerelésekkel jutányos áron eladó.
Napi munkaképessége 10-14 ezer
tégla vagy cserép. 262

Salamon József, Torda (Bánát).

BENCZE ANTAL ÉS FIA
MŰAUTORGYÁR VELIKIBESKEREK.

Egyszerű és modern

128

butorok

legjobb kivitelben.

Részletfizetésre is.

Mihajlovói gazdaságomban termelt Ia minőségű

vetőbükönymagotajánlok kis és nagy tételekben. **Nikola Nikolics**
Velikibecskerek, Petrogradszka u. 1. Telefonszám 136.**TEÁSKÖNNY**
„tartalomdus”AZÉRT LEGOLCSÓBB ÉS EGYUTTAL A
LEGFINOMABB TEA HASZNÁLATBAN**Poziv.** Torontalska Industrija Poljoprivrednih Strojeva, Livnica Gvozdja i Metal D D
održaće 26. februara 1925. god. u četvrtak po podne u 4 sati u prostora-
njama Torontalske Banke za Štednju i Kredit.**VI. god. red. glavnu skupštinu,**

na koju se gg. deoničari najučinjivije pozivaju

Dnevni red:

1. Naznačenje 2 deoničara za overovljenje zapisnika
2. Godišnji izveštaj uprave, izveštaj nadzornog odbora i predlog završnih računa; za ove i glede upotrebe čistog dobitka i davanja razrešnice upravi i nadzornom odboru donošenje odluke

Veliki Bečkerek, 7. februara 1925. god

Uprava

Napomena! U smislu naših osnovnih pravila samo onaj može svoje glasačko pravo upo-
trebiti, koji je svoje deonice sa kuponskim listovima najmanje 3 dana pre skupštine sa blagajni
Torontalske Banke za Štednju i Kredit položio.**Završni račun Torontalske Industrije Poljoprivrednih Strojeva, Livnice Gvozdja i Metal D. D. za 1924. god. - A Torontáli Mezőgazdasági Gépipar, Vas- és Fémöntöde R.-T. 1924. évi zárszámadatai**

Imanje - Vagyon

RAČUN IZRAVNANJA - ZÁRMÉRLEG-SZÁMLA.

Dugovi - Teher.

Dinara				Dinara			
Gotovina u kasi - Pénzkészlet	55680	49		Sopstvene glavnice: - Saját tőkünk:	625000		
Potraživanja kod novčanog zavoda - Követelés pénztáratétnél	267150		322880 49	Osnovni kapital - Alaptőke	330000		
Efekt - Értékpapírok			9677 70	Rezervni fond - Tartalékalkap	178000		836000
Nepokretnosti - Ingatlanok			836448 06	Rezerva za smanjivanje vrednosti - Értékesítő-kenési tartalékalkap			1078000
Materijali i gotove robe - Anyagok és készárúk			214659 47	Akcepti - Elfogadványok			296 25
Dužnici - Adósok			454044 32	Nepodignute dividende - Fel nem vett osztalék			29308 70
Uredjaj tvornice - Gyári berendezés			197607 98	Prelazne stavke - Átmeneti tételek			
				Saldo dobitka: - Nyereségegyenleg:			
				Prenos od predhodne godine - Előírás az előző évről	958	80	
				Čist dobitak tekuce godine - Folyó évi tiszta nyereség	90704	27	91663 07
			2085268 02				2085268 02

Gubitak - Veszteség.

RAČUN DOBITKA I GUBITKA - NYERESÉG- ÉS VESZTESÉG-SZÁMLA

Dobitak - Nyereség.

Dinara				Dinara			
Troškovi, nadnice, bolnopotporni prinosi, činovničke plate i porezi - Költségek, munkabérek, betegséglégyőpénztári járulékok, hivatalnoki fizetések és adók			409859 65	Prenos od prošle godine - Át hozat a múlt évről			958 80
Zajmovne kamate - Kölcsönkamatok			200773 64	Ubrane kamate - Befolyt kamatok			22870 42
Otpis od imobilija i uredjenja - Leírás az ingatlanokból és berendezésből			53000	Račun pogona - Üzemi számla			730967 14
Saldo dobitka: - Nyereségegyenleg:							
Prenos od predhodne godine - Előírás az előző évről	958	80					
Čist dobitak tekuce godine - Folyó évi tiszta nyereség	90704	27	91663 07				
			754796 86				754796 86

Veliki Bečkerek, 31. decembra 1924. - Veliki Bečkerek, 1924. évi december hó 31-én.

UPRAVA: - AZ IGAZGATÓSÁG:

Géza Grósz s. r.

Edmund Gyárfás s. r.

Kosta Janković s. r.

Alois Schwirtlich s. r.

Za knjigovodstvo: - A könyvelésért:
Evgenije Reich s. r.Ispitano i za ispravno pronadjeno. - Megvizsgáltuk és helyesnek találtuk.
Veliki Bečkerek, 18. januara 1925. - Veliki Bečkerek, 1925. január hó 18-án.

NADZORNI ODBOR: - A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Simo Dym s. r.

Hollaender Ede s. r.

Dr. Luka Mijajev s. r.

Nyomatott Pleits Fer. Pálnál Veliki Bečkerek.

Kiadja Pleits Fer. Pál